

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Art coli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Conferințele preoțești.

Eră un timp, când ne puneă pe gânduri modul de gândire ce se manifestă în conferințele preoțești. Bănuieli de părăsire din partea autorităților bisericești, tendențe de materializarea oficiului pastoral și subminarea raporturilor sufletești dintre elementul clerical și laic.

Aparența controverselor de vederi, relativ la mijloacele morale și materiale prin cari să se consolideze condițiile de existență ale preoției, a sugerat multe gândiri protivnice și prea acomodate pentru izbucnirea unui război intern în biserică, ce ar fi fost identic cu distrugerea ei.

Dar nici când n'au lipsit paznicii bunei înțelegeri, cari au paralizat patimile ce n'a fost greu pentru că, în fond motivul tuturor acțiunilor a fost a stă cu cuvântul îndreptător și cu fapta ajutoare la dispoziția preoției.

Numai ceice au speculat la desfacerea preoției de autoritatea bisericească și de elementul laic au fost și sunt de rea credință. Bunul simț al obștei însă n'a lăsat și nu va lăsa să triumfeze acest duh ispititor în biserică lui Hristos.

Acum decurg conferințele preoțești. Informațiile ce le avem sunt mângâitoare. Conferințele preoțești nu mai sunt o scrișnire de dinți, ci sfat luminat, în care să discută și cele spirituale și cele materiale. Chestiuni pastorale: cauzele și efectele ce ispitesc pe credincioși apoi medicina spirituală pentru mântuirea sufletelor celor scumpe încredințate de Mântuitorul Hristos preoției, întocmai cum să discută aceasta în biserică primară după spusele sfântului Ignatie. Alături de aceasta să discută felul de a ameliora soarta materială a preoției, căci vrednic este lucrătorul de plată. Felul cum să se manueze formele de dotațiune preoțească, ca ele să nu fie spre sminteală credincioșilor nici spre pierderea independenței preoției; iar preotul să-și aibă agoniseala sa cinstită și curată, ca cinstit și curat să stea înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor și pruncii să și-i poată crește conform poziției sale.

Guvernul diecezan în totdeauna a dat conferințelor îndrumări prin punerea în discuțiune a chestiunilor actuale pastorale. Aceste îndrumări

însă erau primite cu oarecare scepticism, nu să zicea tocmai, că dela consistor să iasă ceva bun? ci în cazul cel mai bun să socoteau mai mult de teorii nerealizabile și de noi sarcini. Cu un cuvânt nu aveă darul de a captivă, pentru că impuneau indatoriri noi.

În conferințele de estimp parcă a fost mai norocos consistorul, prin ducerea unui nou element în sinul conferințelor preoțești, înțeleg chestiunea sociologică. Consistorul anume a esmis astăprimăvară pe profesorul Vasile Micula la curs sociologic în Budapesta, pentru popularizarea științei sociologice în seminar. Acest câștig de forță educativă la utilizat acum așa, că a esmis pe numitul profesor la conferințele preoțești, ca să facă propagandă pentru tovarășii și peste tot a deschide preoției perspectiva direcțiunii sociologice moderne, care își face acum drumul în interesele economice ale popoarelor. Prelegerile profesorului Micula, sunt cu viu interes ascultate și discutate, a prins dar interesul și acest important ram al economiei raționale care în ultima lui analiză formează caracterul și astfel vine, ca un factor estern într-un ajutorul serviciului pastoral.

Negreșit, că a trebuit să se întâmple ceva ce a produs aceasta atmosferă armonică. Acest ceva fără îndoială va fi în prima linie, că s'a stabilit în convingeri o încredere în intențiunile bune de care e călăuzită superioritatea bisericească și societatea de care este încunjurată preoția; mai departe, că s'a întărit în sinul preoției spiritul apostolesc mai avântat, celce lucrează. Dar mai e ceva: s'a aranjat chestiunea fondului preoțesc și s'au calmat îngrijirile familiare.

Vor fi și acum nedumeriri în chestia fondului preoțesc, dar din mijloacele date nu numai, că nu s'a putut face mai mult, ci mai vârtos inspiră îngrijiri chivernisitorilor fondului preoțesc, că nu vor putea satisface obligamentelor impuse de statutele noi, dacă preoția nu va împlini obligamentele sarcinilor noi statutare, pe cari se bazează noile beneficii. Sarcina trebuie să acopere beneficiul. Datoream cu aceasta observație critică, ca dela calmul dispozițiilor de astăzi să ajungem la deplina liniște și mulțumire spre a aveă deplina odihnă a muncii în agrul Domnului.

Mai eră însă un gând latent în capetele preoțimei: organizarea extraordinară în o Reuniune preoțească. Gândul acesta nu dă pace oamenilor și mereu coceă fel de fel de năluci, precum să întâmplă aceasta pretutindenea unde arde focul sub spuză. Întrunirea colegială din Ghiroda, apelul conferinței din B.-Comloș, sunt aparințele unei dorințe de organizare independentă. Dar uite, că nimeni nu să împotrivesc, din contră lumea urmează cu interes mișcarea și chibzuiește limita dată de autonomia bisericii noastre, dovadă, că nimeni nu suprimă gândirea liberă. Conferința din Arad a și pășit pe terenul faptelor, ia zice: studiem afacerea, și unde se începe un lucru cu studiu, acolo bun lucru să face, și înalță vaza preoțimei fără de soroc.

Trebuie să dispară și acest greumânt din sufletul preoțimei, prin clarificarea situației, căci vorba vine: »clara pacta boni amici«.

Se așteaptă dela mine cuvânt, îmi spună un învățacel. Iată cuvântul: Sunt împotriva oricărei organizări ce s'ar face afară de limita autonomică garantată în statutul organic și astfel împotriva unei Reuniuni extraconstituționale, în care alte interese poartă fesul. Organizația preoțimei este dată în statutul organic, care a instituit conferințele preoțești cu mențiunea de a fi Reuniunile preoțimei. Noi avem dar Reuniune, care însă pe limba statutului organic se numește »conferință preoțească«. Uite, faceți-vă regulamente și încheiați conferințele între sine și într'un centru comun și Reuniunea cu toate atributele unei Reuniuni este gata. Orice Reuniune, trebuie să stea sub supraveghierea unei autorități, aici ori sub autoritatea civilă ori sub cea bisericască. Socotesc, că va stă mai bine, ca să nu zic, că nici nu să poate altfel, ca o corporație pur clericală să stea sub scutul autorității bisericăști.

Am voit să zic prin aceasta, că atunci când vrei să te organizezi să te cunoști mai nainte pe tine însuși și să te organizezi din propriile tale puteri și cu propriile tale mijloace, adevă de acasă și să nu iai imprumut cui străin, când tu ai cuiul tău propriu în casa ta. Și nu este acum timpul potrivit de a experimenta pe terene cu sorți necunoscute.

De sine-înțeles, că eu am în vedere organizarea de închegare a forțelor de lucru și a mijloacelor de lucru pastoral pentru întărirea poziției preotului și a bisericii. Dacă vom cercă punctele de întâlnire în aceasta acțiune de organizare, le vom și afla, numai de tendențe de desbinare între mic și mare, preot și laic, să ne ferim, căci acele distrug și ce avem.

Iscălesc pentrucă exprim aici părerea mea personală.

R. Ciorogariu.

Alegerea de episcop în Caransebeș.

Mult încercata dieceză a Caransebeșului a avut la ziua Întrării în biserică a treia alegere de episcop. Din urnă a ieșit numele protosincelului Dr. Miron Cristea asesorul referent al consistorului arhidiecezan.

Maiestatea sa nu s'a îndurat a confirma pe aleșii de mai înainte ai bisericii: pe părintele arhimandrit Filaret Musta și părintele protosincol Dr. Traian Badescu, în cari s'a concentrat încrederea diecezanilor și așa dieceza stă văduvită mai bine de un an de zile, o stare excepțională în biserică.

Fie că sguđuirea produsă de dușmăniile negre ce s'au răspândit asupra diecezei s'a terminat prin acest act. Părintele Cristea este cunoscut de om cult și credincios așezămintelor bisericăști. Sperăm, că nici guvernul nu-l va excepționa, căci n'a dat anză la neîncredere. Și va fi timpul suprem să se respecte votul bisericii. Mai pe sus de toate însă datori suntem noi a respecta acel vot și a stărui pentru confirmarea alesului bisericii.

Părintele Cristea este chemat, ca cu calitățile sale simpatice să închege și să restabilească pacea în mult cercata dieceză, pace durabilă și sinceră.

Prin aceasta alegere fie consumate toate patimile și pogoare-se duh de reînviere în dieceza Caransebeșului, duhul înțelepciunii, duhul înțelegerii, ca să-și poată relua tinera dieceză firul muncii tignite întreruptă prin sguđuirile anilor din urmă.

Celor jigniți prin delăturarea lor fie-le spre mângăiere, că a ajuns bărbat vrednic în scaunul episcopesc și instituit după rânduiala legală a bisericii.

Actul alegerii.

a) In prezință.

Consistorul diecezan prin hărtia sa din 7 noembrie Nr. 6769 B a. c. a convocat pe deputații sinodali în sesiune extraordinară, iar I. P. S. Sa mitropolitul Ioan Mețianu a încredințat ca mandatar al său pe I. P. C. Sa Filaret Musta, arhimandrit și vicar episcopesc, să conducă actul alegerii.

Vineri la orele 11 a. m. s'a ținut consistorul plenar spre a lua act despre ne'ntărirea alegerii săvârșite în 29 iunie a. c., iar la orele 7 s'a ținut priveghere, conform §. 100 din Statutul organic. La această slujbă dumnezească, celebrată de protopresbiterul Andrei Ghidiu cu azistența preoților Ioan Stoian și Gheorge Buru, au luat parte deputații sinodali și alți credincioși.

b) In ziua alegerii.

La orele 9^{1/2} dim. s'a început s. liturgie pontifi-când I. P. C. Sa arhimandritul Filaret Musta cu azistența protosinghelilor Dr. Iosif Tr. Badescu, Dr. Iosif Olariu, a protopresbiterilor Andrei Ghidiu și Traian Oprea.

După terminarea s. liturgii și chemarea Duhului sfânt s'a făcut parastas pentru odihna sufletului marelui

mitropolit *Andrei Șaguna*, episcopilor *Ioan Popasu*, *Nicolae Popea* și mecenatului *Emanuil Gozdsu*.

O deputație de deputați sinodali: Escelența Sa Dl. locotenent mareșal campestru *Nicolae Cena*, Baronul *Duca de Cadar*, Ilustritățile lor *Gheorghe Szerb*, *Constantin Burdia*, protopresbiterii *Mihail Popovici* și *Dr. Gheorghe Popovici* invită pe mandatarul mitropolitan, I. P. C. Sa arhimandritul *Filaret Musta*, să binevoiască a veni și a deschide sinodul eparhial extraordinar.

Prezentându-se mandatarul mitropolitan provoacă biroul sinodal să-și ocupe locul, iar I. P. C. Sa cetește următoarea vorbire:

Venerabile Sinod!

Mult Stimatilor domni deputați!

Ne intrunim astăzi din nou pentru a ne exercia un drept cardinal, alegerea de episcop, garantat prin legea noastră fundamentală, prin Statutul nostru organic.

Este, Domnilor deputați, primul caz în biserica noastră, că votul Sinodului eparhial în două rânduri după o altă n'a obținut sancțiunea prea înaltă a Maiestății Sale. Un caz acesta, care trebuie să ne însuflească îngrijire. Istoria este chieată să delucidizeze starea lucrului, să se stabilească rezponsabilitățile pentru înfrângerea voturilor, prin care s'a exprimat dorința bisericii pe lângă asistența sfântului Duh.

Noi, Domnilor deputați, în fața situației ce ni s'a creat, nu putem face altceva decât să luăm cu omagială supunere la cunoștință hotărârea prea înaltă a Maiestății Sale, cu care nici alegerea de episcop, efectuită în al doilea Sinod eparhial electoral, celebrat în 29 iunie a. e., n'a binevoit a o confirma, și să procedăm la o nouă alegere de episcop, acum a treia, pentru această mult cercată dieceză a Caransebeșului.

Hotărârea prea înaltă veți binevoi a o afla, Domnilor deputați, din raportul ce se va prezenta din partea Consistorului diecezan.

Mie mi-a revenit onoarea să conduc și acest Sinod eparhial electoral în calitate de mandatar mitropolitan și deși aș dori să mă extind mai pe larg asupra situației, împrejurările nu-mi permit, căci fără îndoială ar trebui să ating corzi, cari ar da sunet poate neplăcut pentru unele urechi, și așa s'ar putea presupune, că din mine nu vorbește omul neinteresat, ci cel ce se simte vătămat, și aceasta este departe de mine.

Totuș însă trebuie să mai ating un moment, și anume, dacă am zis mai sus, că acesta este primul caz în biserica noastră, când votul Sinodului eparhial în două rânduri după o altă n'a obținut sancțiunea prea înaltă, trebuie să accentuez cu multă mâhnire sufletească, că tot primul caz în biserica noastră, când sedisvacanța durează peste normele canonice. Înțeleg, Domnilor deputați, primul caz după încheierea perioadului întunecos de suferințe grele ale bisericii și respective după răsărirea luminoasă a vieții române. Credeam, Domnilor deputați, că astăzi ar fi imposibil așa ceva, dară, durere, iată că s'a întâmplat, căci, contrar

normelor canonice și a Statutului nostru organic, sânt trecute 15 luni dela răposarea fericitului în Dnul Episcop *Nicolae Popea* și în zbuciumări sufletești ne aflăm, spre nespusa daună a vieții noastre bisericești și a moralului public. Mi-se pare, Domnilor deputați, că suntem aruncați iarăș în era înainte de 1848. Și în aceasta privityă istoria nepărtinitoare este chieată a staveri rezponsabilitățile, și am convingerea, că le va și staveri.

Pe lângă acestea, implorând binecuvântarea lui Dumnezeu asupra domnilor deputați, declar de deschis al treilea Sinod eparhial electoral.

c) *Actul alegerii.*

Se cetește raportul consistorial cu privire la actul de neintărire și pașii făcuți în vederea alegerii; mai departe actul Escelenței Sale I. P. S. mitropolit *Ioan Meșianu*, prin care împuternicește pe I. P. C. S. *Filaret Musta* cu conducerea sinodului electoral, precum și actul de neintărire. La apelul nominal se constată prezența alor 58 deputați sinodali.

Se trece la votare, după ce la propunerea dlui *Dr. Gheorghe Dobrin* să numesc bărbați de încredere Escelența Sa mareșalul campestru *Nicolae Cena* și protopopul *Mihail Popoviciu*.

Se constată că au votat 58 membri, dintre cari 31 pentru **P. C. S. Dr. Miron Cristea**, iar 24 pentru **P. C. S. Dr. Iosif Olariu**. Trei bile albe.

I. P. C. S. președintele sinodului declară pe protosinghelul **Dr. Miron Cristea** de episcop ales cu majoritate de voturi, iar publicul, care eră în mare număr de față, erumpe în strigăte: Să trăiască!

Di *Dr. Gh. Dobrin* mulțamește Înaltului prezidiu pentru conducerea deamă și cu dreptate.

Iar noi așteptăm întărirea.

*

Dr. Elie Miron Cristea, s'a născut în vara anului 1868, în Toplița-română, din părinți țărani fruntași. Și-a făcut studiile în gim. săsesc dela Bistrița și în liceul român dela Năsăud, unde a luat bacalaureatul, la 1887, cu succes eminent. Dedicându-se carierii preoțești, a intrat în „seminariul Andreian“ din Sibiiu, unde a făcut cursurile teologice, câștigându-și și ecalificațiunea pedagogică prescise de legile țării pentru învățători. În anul școlar 1890/91 a funcționat, ca dascăl și director al școlii primare românești dela Orăștie. Dela 1891—1895 a fost trimis de către mitropolitul *Miron Romanul*, la univesitatea din Buda-pesta unde s'a ocupat cu studii din literatura modernă și cu științele naturale.

În tot timpul studiilor univesitare, ca și mai târziu, a fost un zelos ziarist și colaborator al foilor „Telegraful Român“. „Tribuna“ din Sibiiu, „Correspondența Română“ din București, la ziarele germane din Viena și „Dreptatea“ din Timișoara. Dela 1898—1900 a fost redactorul rezponsabil al „Telegrafului Român“

La 3/15 mai 1895 fu promovat doctor în litere, prezentând, ca teză scrisă în unghurește: „Eminescu élete és művei“ (77 pag).

După terminarea studiilor, mitropolitul Miron Romanul l-a numit în postul de secretar al consistorului arhidiecezan din Sibiiu. Dsa a fost însărcinat să rezolve regularea dotațiilor parohiale din întreaga arhidieceză și să limpeziască statorirea sumei, cu care visteria țării avea să contribuie la înmulțirea venitelor preoțimii.

Pentru bunele servicii făcute bisericii și neamului, sinodul arch. ort. român din Ardeal la ales, în 1902, asesor ordinar pe vieață în senatul bisericesc al consistorului.

Dela 1895 până azi a fost în continuu deputat în sinodul archiep. ardelene și în congresul național bisericesc.

E membru pe viață al „Societății pentru crearea unui fond de teatru român“, al „Reuniunii femeilor române din Sibiiu“, al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, și dela 1901 și membru suplent în comitetul central al acestei societăți. E membru ordinar al tuturor celorlalte societăți și reuniuni românești din Sibiiu. Dela 1905 este și directorul despărțământului Sibiiu al Asociațiunii și președintele „Reuniunii de muzică din Sibiiu“.

Iubirea de neam și biserică l-a îndemnat să îmbrace rasa călugărească. Prima treaptă clericală a primit-o în 1897 dela mitrop. Miron Romanul; iar cea de diacon în 1900, dela actualul mitropolit, care la Santa Măria-mică 1901, l-a distins cu rangul de archidiacon; iară în 1903 l-a chirotonit ieromonach, după ce în 23 iunie 1901 fusese tuns întru monah la mănăstirea Hodoș-Bodrog.

D. Cristea are merite și în jurul zidirii bisericii catedrale, fiind referentul lucrărilor de inzestrare și împodobire. Consistorul l-a trimis să studieze în orient pictura și întocmirile altor biserici. Rezultatul studiilor n'a fost un simplu raport, ci o carte voluminoasă și instructivă de peste 309 pag. 8 mare, supt titlul: „Iconografia și întocmirile din interiorul bisericilor răsăritene“, care a fost bine primită de întreg clerul român atât din patrie, cât și din România. La îndemnul său s'au introdus în pictură și sculptură motivele românești, cari vor fi de sigur imitate și de alții, precum și lumina electrică, de sigur mai practică și mai bună decât fumul parafinei de până acumă.

Pe lângă lucrările de mai sus, Dr. Cristea a mai scris: „Alexandru Roman“ 1826—1897 — materialul pentru biografia și activitatea lui, 31 pag. 1897, — Supt titlul „Dotația clerului“ un ciclu de articole despre art. de legile XIV. din 1898, 147 pag. 1898. O colecție de „Proverbe, maxime, asămănări și idiotisme“, 279 pag. 1901. Mai multe „cuvântări și predici ocazionale“, apărute în broșuri separate, „Iconografia bisericească etc.“

Două scrieri de valoare.

Tiparul bisericesc dela noi a dat, în zilele din urmă, două lucrări de deosebită valoare literară, pe cari aflăm de bine să le facem cunoscute clerului nostru, la locul acesta. Spunând numele autorilor, ne-am putea simți achitați de datorința de a înzista mai deaproape asupra lucrărilor aceloră. Autorii sunt bărbați cu o reputație deja bine stabilită — care acum iese și mai mult la iveală — pe câmpul literaturii noastre bisericești atât de sărăcuțe.

Dar să nu ne ocupăm de persoane, spre a nu fi rău înțeleși. — ci să ținem în vedere lucrările, cari ne preocupă.

E vorba adeva de *Predicile* dlor profesori universitari Dr. T. *Tarnavski* și Dr. E. *Voitschi*,¹⁾ și de monografia despre vieața și activitatea mitropolitului Șaguna²⁾ de fostul profesor seminarial în Sibiiu, actualul administrator protopopesc al Seliștei, dl Dr. Ioan *Lupaș*.

Este tocmai o fericită coincidență, că aceste lucrări au ieșit de sub tipar în aceeași vreme, acum, când cu atâta evlavie prăznuirăm, și cu noi împreună întreg neamul românesc, amintirea Marelui Regenerator al bisericii noastre românești din patrie, a mitropolitului Andreiu baron de Șaguna.

Lucrările aceste, amândouă au pretenția de a umplea în mod incontestabil un gol foarte simțit în literatura noastră bisericească și în sufletul nostru al tuturor și mai ales păstorilor bisericești. Și fără îndoială, amândouă aceste lucrări își au netăgăduita valoare literară superioară din toate punctele de vedere.

Predicele, ca atari, sunt o dovadă despre stăpânirea perfectă — cum nici nu se putea altfel dela autori de competență academică și practică — a materialului religios-moral și în deosebi omiletic. Dat totodată se caracterizează ele și prin felul, în care autorii știu grăi înțelegerii și inimilor deodată. Cuvine-se să marcăm aci și aceea împrejurare specială, că o samă din predice, cele ale dlui Dr. T. Tarnavski, urmăresc scopul de a explica cultul nostru public dumnezeesc, lucru ce este atât de trebuincios. — Lucrarea a doua, a domnului Lupaș, deasemenea, își are nota de superioritate în felul de largă și luminoasă concepție și călduroasă espunere a celor ce le are de spus despre activitatea propriu bisericească și deosebit culturală românească a Marelui Andreiu.

¹⁾ „Predici pentru toate duminicile anului bis., edate de Dr. T. Tarnavski și Dr. E. Voitschi, profesori la facultatea de teologie din Cernăuți. Ediția II., îngrijită de Dr. Dimitrie Cioloca. Tomul I. Dela Duminica Vameșului și Fariseului până la Duminica după Rusalii. Caransebeș, 1909. Editura autorilor. Tipografia diecezană.“ Op în 3 volume. Prețul volumului I. 6 cor. — Îi revine cuvânt de laudă și dlui Dr. Dimitrie Cioloca, profesor de teologie în Caransebeș, care cu mult succes a luat asupra sa îngrijirea retipăririi acestor predice.

²⁾ „Mitropolitul Andreiu baron de Șaguna“. Scriere comemorativă la serbarea centenară a nașterii lui. Sibiiu. Editura Consistorului mitropolitan. 1909. Prețul 6 cor.

Lucrările acestea, ca și când ar fi răsărit dintr'un plan de mai nainte chibzuit cu scop de a îmbunătăți situația vieții bisericești a românilor, se completează de minune. Da, pentru că, ele izvoresc din trebuințe simțite, de a ne întări biserica „intra muros“, de pe amvon și „extra muros“ — în mijlocul valurilor ce se ridică asupra ei. Sau când să fi avut noi mai mare trebuință de aceasta îndoită întărire a bisericii, decât azi?

În predici se pune în acțiune „Cuvântul lui Dumnezeu“, care — spre marea noastră pagubă! — atât de puțin răsună de pe amvoanele bisericilor noastre în mod sistematic, — pe când în lucrarea a doua ni-se redă, drept pildă de îmbărbătare în zilele critice de azi, vieța marelui mitropolit, așa cum a fost, plină de fapte, cari au servit pentru întărirea poziției bisericii înlăuntru și în afară.

Tendența și scopul predicilor de sub întrebare este de a înainta opera mântuirii *sufletești* în sinul bisericii românești peste tot, iar lucrarea a doua urmărește ținta de a da un exemplu elocvent și altor părți din marea biserică a României, că prin stăruințele unui om providențial, cu ce rezultat se poate îndruma vieța unei biserici particulare pe cărările reclamate de vreme, ale înaintării în *cultură*. Astfel aceste două lucrări convin în scopul lor final de a face din biserică, ceea ce trebuie să fie azi, un factor pozitiv de propovăduire a credinței și de credință în cultura bună și sănătoasă românească.

Predicele de față sunt prinosul adus *credinței*, iar lucrarea a doua prinos al *jertfei* aduse pe altarul întăririi bisericii, ca biserică *românească*.

Ne mulțămim cu aceste indicațiuni de caracter general, pentru că nu aflăm trebuința, de a face analiza materialului tractat și a felului de tractare al celor două lucrări, de cari vorbim. Cel mult, poate, dacă am scoate la iveală încă o notă comună în cele externe a acestor două lucrări.

Domnii autori ai predicilor, pe lângă toată competența academică și practică (unul, dacă nu tocmai amândoi, fusese preot de sat), au avut fericitul gând, de a invita, alături de sine, la colaborare și pe alți preoți — chiar și dela sat — distinși pe tere-nul oratoriei bisericești, numai pentru ca colecțiunea de predici să fie cu atât mai completă. Astfel, pe lângă dnii profesori Dr. T. Farnavski și Dr. Em. Voitschi, ale căroră predice ocupă de regulă locul prim și al doilea în colecțiune (dela Dumineca Vameșului până la Dumineca după Rusalii) și sunt de cuprins liturgic și moral, mai sunt și alte predici dela deosebiți autori, ca: Orest Popescu, predicator catedral în Cernăuți, fostul predicator catedral actual profesor de teologie Dr. Ștefan Saghin, fostul profesor de teologia pastorală Dr. Vasile Mitrofanovici, actualii profesori de teol. Const. Popoviciu, Dr. Vas. Gheorghiu, Eugen Nesciuc secretar mitropolitan și mai mulți alți colaboratori, preoți din centru și din „cura animarum“ dela sate.

Tot astfel, pentru ridicarea prestigiului și folosului scrierii sale, dl Lupaș încă are, lângă lucrarea sa care ocupă locul prim, lucrări de incontestabilă valoare ale unor fruntași dela noi, cari au ținut să eternizeze prin scrisul lor memoria sfântă și faptele mari ale mitropolitului Andreiu. Acestea lucrări sunt: pe lângă scrierea lui Dr. I. Lupaș, despre copilăria, vieța și activitatea lui Șaguna (400 pag.), Alex. Mocsonyi: În memoria mitropolitului Șaguna; Dr. Ilarion Pușcariu: Din anii ultimi ai vieții mitropolitului Andreiu baron de Șaguna, despre boala și moartea lui; Vasile Mangra: Șaguna ca organizator constituțional; Aug. Hamsea: Din vieța pastorală a mitropolitului Șaguna; Spicuri și fragmente din corespondența lui Șaguna, — toate cestelalte pe textul de 138 pagini de tipar.

* * *

Lucrările aceste două se recomandă, ele de sine, prin felul lor de a fi și prin împrejurarea, că au să servească de cel mai bun mijloc de edificare sufletească, a clerului nostru în primul loc, dar și a oricărui român pe care nu-l supără mirosul de tămâie și are tragere de inimă pentru cauza și viitorul bisericii noastre în cuprinsul activității ei religioase și culturale. De aceea nu ar fi permis să lipsească, nici una nici alta, din casa oricărui preot de al nostru.

Trebuințele vieții interne bisericești — sporirea religiosității și moralității în popor — și trebuințele vieții bisericii în raporturile sale externe cu lumea, reclamă dela preotul românesc de azi mult, foarte mult capital sufletec. Și de unde-l va lua, dacă nu din scrierile edificatoare, cari apar și vor apărea în viitor?! Scrierile bune trebuie să fie — după cuvântul marelui mitropolit Andreiu — florile din cari preoții noștri, ca tot atâtea albine, să culeagă mierea, pentru a avea cu ce hrăni turma cuvântătoare. Altfel păstoria nu este păstorie.

Timpul este cel mai potrivit. Suntem în pragul iernii, când preotul român încă este pus la adăpostul unor și altor griji, pe cari le are în cursul celorlalte părți din an. Se retrage la căminul familiar în timpul liber de funcții pastorale și liturgice. Și ce bine ar putea folosi serile lungi de iarnă, spicuind din aceste două lucrări, cuvinte de învățătură pentru a le împărtăși credincioșilor în biserică, și pilde de trează păstorie a fiilor sufletești și de reprezentare deamănă a intereselor bisericii în afară?!

Nu rămâne, deci, decât ca clerul nostru să-și facă aceasta datorie către sine de a se cultiva și către poporul și biserica, în serviciul căruia este și trebuie să steie oricare preot român.

Dr. G. Ciuhandu.

Nr. 2914/1909.

Concurs literar.

Subsemnatul Consistor, autorizat prin concluzul nr. 81 din a. c. al Sinodului nostru eparhial publică concurs pentru două lucrări istorice:

I. *Monografia institutului pedagogic-teologic din Arad, din incidentul aniversării centenarului dela înființarea lui (1812) și*

II. *Vieța și activitatea lui Moise Nicoară, luptătorul pentru desrobirea bisericească-culturală a românilor din aceste părți.*

Ambele lucrări vor avea să îmbrățișeze istoricul diecezei Aradului, arătând mai ales urmările activității aceluși institut și a lui Moise Nicoară asupra dezvoltării noastre bisericești-culturale, până azi.

Cea mai bună din fiecare scriere va fi răscumpărată cu suma de 500 coroane.

Lucrările să aibă, fiecare, estenziunea de cel puțin 5 coale de tipar octav cu literă garmond, iar manuscrisurile să fie prezentate Consistorului eparhial până cel mult în 30 iunie 1911.

Lucrările trebuiesc prezentate sub pseudonim, pus pe titlul manuscrisului, precum și pe un plic sigilat (trimis cu manuscrisul deodată), în care să se indice numele, caracterul și locuința autorului.

Consistorul eparhial gr. or. român din Arad.

CRONICA.

Procesul pentru mănăsitiri. Scriptele sunt gata și din partea sârbilor și din partea românilor. Dovezile românilor aduse prin avocatul Dr. Emil Babeș au vădit clar, că pe vremea când s'au întemeiat mănăstirile cu pricina (însecul XIII — XV) nici nu existau sârbi în această țară. Avem dar nădejdi de câștig de cauză pe toată linia dacă mai este dreptate în lume.

Necrolog. Sdrobiții părinți, nemângâiatul frate și duioasa bunică, cu inima sfâșiată de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoșcuților cumcă prea iubită și în veci neuitată noastră fică, soră și nepoată *Aurora Nicorescu* după un morb îndelungat, — împărtășită fiind cu Sf. Cuminecătură, a răposat în Domnul în Curtici, duminică în 22 noemvrie (5 decemvrie a. c. la 6 ore dimineața în al 15-lea an al etății. Însmormântarea se va săvârși marți în 24 noemvrie (7 decemvrie) la 10 ore. Curtici, 22 noemvrie (5 decemvrie) 1909. Somn lin Auroră dulce! Ioan și Amalia Nicorescu, părinți. Laurian Nicorescu frate. Maria Nicorescu, bunică.

Necrolog. Soția unui veteran învățător pensionat, meritosul Florian Caba din Conop trecând la cele eterne însmormântarea răposatei matroane sa oficiat cu deosebită pompă funcționând preotii: I. Petrila, (Vișoi) și S. Secula, dintre cari cel din urmă a rostit iertăciunile. Din partea întristatei familii am primit următorul anunț funebru: Subscrișii cu inimă frântă de durere anunță tuturor neamurilor și cunoșcuților trecerea de viață a iubitei lor soție, mamă, bunică, și mătușă *Sidonia Caba* născ. Cacinca, întâmplată după un scurt, dar greu morb, luni în 16/29, noemvrie la orele 3 dim. în anul al 72-lea al etății și după 49 ani de fericită căsătorie. Însmormântarea iubitei noastre defuncte se va săvârși marți, în 17/30 noemvrie, d. a. la ora 1 în cimiterul gr. or. rom. din loc. Conop, la 16/29 noemvrie 1909. Fie-i țărina ușoară și memoria Binecuvântată! Florian Caba, soț. Vasile Caba, Grigorie Caba, Iuliu Caba fii. Arpad Cacinca, Petru Cacinca, Iuliu Cacinca,

Iulia Cacinca măr. Moțocan, Elena Cacinca, Demetriu Cacinca, Haritina Popescu n. Blagoe, Aurora Popescu, Antoniu Popescu, Maria Popescu, Ofelia Caba, Victor Caba, Cornelia Caba, Victoria Caba și Felicia Caba, nepoți și nepoate. Aurelia Caba n. Florescu. Sidonia Caba n. Oțal, Elena Caba n. Buha nurori.

Aviz! În tipografia diecezană a apărut ca brosură: *Tipicul chemării Duhului Sfânt la adunări și la începerea anului școlar.* Se poate căpăta la Librăria diecezană din Arad cu prețul de 30 fil.

La librăria diecezană în Arad, strada Deak Ferencz, se află de vânzare „*Liturgia lui Ioan Crisostom*“, de Nicolae Ștefu, pentru corul școlărilor și cor mixt cu prețul redus dela 5 cor. la 3 cor. exempl. + porto postal. Aceasta liturgie e cea mai ușoară și mai frumoasă pentru corurile noastre de băieți și mixte dela sate. Pe lângă toate răspunsurile liturgice, mai conține o mulțime de irmoase, pricesne — și un adaus de cântări naționale.

Tot aici și-la autor (în Ecska, Torotál m.) se află și 4 colinde culese din Munții apuseni și aranjate pe note pentru cor bărbătesc și mixt de Șt. Ștefu iuv. în Ecica. Prețul unui exemplar 2 cor. + porto. Cele mai frumoase colinde pentru sărbătorile Crăciunului.

Cronică bibliografică.

„*Descrierea Moldovei*“ de Dimitrie Cantemir „Biblioteca pentru toți“ a avut o inspirație fericită când s'a hotărât a da, într'o ediție nouă admirabilă scriere a lui Dimitrie Cantemir „*Descrierea Moldovei sau Descriptio Moldaviae*“, cum sună titlul latinesc.

Scrișă la 1716, cartea aceasta înfățișează o icoană fidelă a Moldovei pe timpurile acelea și dă detalii numeroase atît în ceea ce privește geografia țării cât și cu privire la starea politică și socială de acum două veacuri.

În românește „*Descrierea Moldovei*“ a fost tradusă de însuși autorul ei la 1718. Acea traducere însă nu s'a mai păstrat. Cea mai veche ediție românească păstrată e cea săvîrșită de Banul Vasile Vărnăv și tipărită la mănăstirea Neamțului la 1825. În urmă au apărut și alte ediții, iar la 1875 Academia română dă la lumină o traducere făcută direct din latinește de Papiu Ilarion și Iosif Hodoș.

D. Iosif Nădejde, sub a căruia îngrijire a apărut ediția din „Biblioteca pentru toți“, a preferat traducerea de la Neamț, care, deși e făcută după o traducere germană, e scrișă într'o prea frumoasă limbă românească. Versiune Academiei e redată într'o limbă latinizată pocită și imposibilă de cetit. Odată cu interesantele date din trecutul neamului românesc, cititorul găsește deci în volumul acesta al „Bibliotecei pentru toți“ și un model de limbă românească dela începutul veacului XIX-lea. Pe cât de plăcută la cetit pe atît de instructivă, scrierea aceasta poate interesa pe toată lumea, de aceea felicităm direcția „Bibliotecei pentru toți“ pentru faptul că a tipărit-o. Împrejurarea că nu costă de cât 30 bani, a recomandă atenție d-lor profesori-secundari pentru a îndemna pe elevi să și-o procure. Se căpăta la Librăria diecezană din Arad.

Concurs.

Să escrie din nou concurs, pentru postul de învățător dela școala superioară gr. or. rom. din **Apateu** (ppresb. Boroșineu) cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios.

Emolumentele împreună cu acest post sunt următoarele: a) 600 cor. solvite din cassa culturală, b) 3 stângini de lemne pentru învățător și 3 pentru sala de învățământ, c) 20 cor. pentru conferință, d) 10 cor. pentru scripturistică, e) drept de pășunat pentru 2 capete de vite, f) dela înmormântări 1 cor. iar cu „hora“ 2 cor. Locuința constatatoare din 2 chilii, cuină și un intravilan întreg. Întregirea salariului să va cere dela stat.

Recurenții cari vor alătură diplomă de conducători de cor, vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa acest post au ași trimite recursurile ajustate și cu atestat despre eventualul serviciu de până acum pe adresa comitetului paroh. la oficiului protopopesc din Borosjenő (com. Arad) iar pentru a-și arată dexteritatea în cele rituale sunt poftiți a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare, în sfânta biserică.

Din ședința comitetului parohial din Apateu ținută în 8/21 nov. 1909

Atanasiu Popovicu
preș. com. par.

Petru Zotiu,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgiu*, ppresb. insp. de școale,

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătorești din **Chertiș** (ppresb) Buteni, prin aceasta să scrie din nou concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare pe lângă următoarele emolumente:

1. În bani gata 400 cor. 2. În naturale 840 litre grâu și 840 litre cucuruz, în preț de 193 cor. 20 fil. 3) 4 Stângini de lemne pentru învățător și 4 stângini pentru încălzirea salei de învățământ, prețuite în 192 cor. 4. Conferința învățătorească 12 cor. Scripturistica 8 cor. 5. Dela înmormântări mari 80 fil. dela mici 40 fil. 6) Cortel și grădină de 751 □ stângini.

Cel ales va avea să îndeplinească și conducă cântările bisericesti în sta biserică și toto dată a instrui pe școlari în cântările ritual fără alta remunerațiune. Conducătorii de cor vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați, ca recursurile ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial din Chertiș, să-le trimită P. O. oficiu ppresi biteral din Buteni (Buttyin) având a-să prezenta în s-ta biserică din Chertiș spre a-și arată dexteritatea în cant și tipic.

Chertiș din ședința comitetului parohial, ținută la 11/24 octomvrie 1909

Sabin Micuța
preș. com. paroh.

În conțelegere cu adm. prot. *Iuliu Bodea*, insp. școl.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătorec dela școala confesională gr. or. rom. din Bressovaț (*Aga*), să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest post, de o camdată, adecă până la întregirea dela stat, pusă dejă în vedere, sunt:

1. În bani gata 28 cor. 80 fil.; 2. 720 litri grâu, prețuit în 81 cor. 60 fil.; 3. 720 litri cucuruz, prețuit în 60 cor.; 4. 3 jugăre 695 □ pământ, parte arător, parte fânași, prețuit în 80 cor.; 5. pentru conferință 6 cor. și pentru scripturistica 4 cor.; 6. dela înmormântări de prunci sub 7 ani, 40 fil.; iar dela cei peste 7 ani câte 80 fil. și dela liturgie pentru morți 1 coroață, apoi locuință liberă cu grădină intra și extravilană de 705 □

Comitetul parohial își rezervă dreptul ca bucatele să le poate rescumpără ori și când în bani, după prețul statorit în acest concurs.

Darea după pământ are să o poarte învățătorul.

Reflectanții au să-și aștearnă petițiile concursuale comitetului parohial, pe calea oficiului protopopesc gr.-or. rom. din Belinț (Bélincz, Temes-megye) și să se prezente odată în lăuntru termenului concursal, în sf. biserică din Bressovaț, spre a-și arată dexteritatea în cântare și tipic.

Alesul prestează serviciile cantonale peste toți și cele dela cununii în deosebi, fără altă remunerație.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb*, pprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea următoarelor parohii vacante se publică concurs cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Bockie-Benești de clasa a III-a, dotațiunea e: bir dela 90 căsi câte o vică cucuruz sfârâmat și ștolele îndătinat.

Hășmașiu-Urvișiu B., de clasa a II-a, emolumentele: pământ de 8 cubule, dela 35 căsi din Urvișiu câte o jumătate măsură cucuruz bir, ștolele uzuat.

Mărăuș-Secaci, de clasa a III-a, beneficiul: pământ de 8 cubule, bir dela 110 căsi câte o jumătate măsură cucuruz, ștolele îndătinat.

Pentru tustrele parohiile întregirea dotațiunei dela stat. De locuințe se vor îngriji alegânzii preoți.

Recurenții au a se prezenta la sf. biserică pentru a cânta, celebra și predică, având recursurile adresate comitetelor parohiale a-le trimite la scrisul înainte de espirarea alor 30 zile în F.-Györös.

F.-Girișiu, la 17/30 nov. 1909.

Pentru comitetele parohiale:

Petru Serbu, protopop.

2—3

—□—

Pe baza înaltului ordin consistorial cu Nr. 7360 din anul 1909 prin aceasta să scrie din nou concurs pentru îndeplinirea parohiei a II-a din **Kurtakér**, (Curtacher) resistemată prin conclazul Ven. Sinod eparhial cu termen de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1. Sesiunea dela parohia foastă în estenziunea ei de astăzi, împreună cu dreptul de pășune. 2. Unul din intravilanele parohiale. 3. Ștolele legale și eventuala întregire dela stat.

Alegândul va fi obligat a propune fără alta remunerațiune religiunea în una din școalele noastre confesionale, precum și a predică la rândul său. Alegândul va suportă regulat toate dările publice.

Deși parohia e clasificată de clasa I-ă după ce nici la a doua scriere de concurs, nu s-au însinuat reflectanți, Ven. Consistor a binevoit a admite la concurs și reflectanți cu cvalificațiune de clasa a II-a.

Reflectanții sunt obligați a se prezenta în cutare duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Curtacher spre a-și arată dexteritatea în cele rituale și oratorie, iar recursurile ajustate după recerință, a le înaintă Prea On. Oficiu ppresbiteral din Világos (Șiria).

Kurtakér (Curtacher) la 15/28 noemvrie 1909.

George Ursu,
președinte,

Adrian Ungurean,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Mihail Lucuța*, pprezbiter insp. școl. confesional.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc la școala confesională gr. or. rom. din Ictar, protopopiatul Belințului, în urma penzionării fostului învățator Virgil Amandia, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani gata 1000 cor. 2. Locuință cu 2 chilii,ulină și cămară, intravilanul școlii de 800 st. □ cu supraedificatele; 3. Pentru participare la conferințe și reuniune câte 10 cor. totul 20 cor.; 4. pentru scripturistica 10 cor.; 5. Dela înmormântări, unde va fi pofit, 1 coroană.

Pentru încălzirea și curățirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească.

Alesul e îndatorat a ține școală de repetiție, a prevedea cantoratul, și a propune studiul religiei fără altă remunerare.

Cvîncvenalele prescrise de lege se compută numai după un serviciu de 5 ani neîntrerupți în această comună.

Recurenții vor înainta petițiile instruite amăsurat regulamentului și adresate comitetului parohial din Ictar, oficiului protopopesc din Belinț (Bélinecz) având a se prezenta în vre-o duminică sau sârbătoare la s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Ictar, din ședința comitetului parohial, ținută la 12/25 noemvrie 1909.

Romul Săcoșan,
paroh, pres.

Virgil Amandia,
inv., not. com. par.

Cu consenzul meu: Gherasim Sârb. protoprezbiter, ca inspector școlar.

—□—

2—3

Pe baza ordinațiunilor Ven. Consistor diecezan din Arad, Nr.ii 6451 și 7101/1909, prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci din Musca, pe lângă următoarele emolumente.

1. Salar fundamental 1000 coroane, solvind în rate trei-lunare anticipative din cassada culturală.

2. Cărtir liber constător din 2 chilii, ulină, cămară, pivnița cea mică de sub locuință, grajd, șopru, cocini, 2 poduri, unul din cele două intravilane școlare și o cănepiște.

3. Cvîncvenalele legale după serviciul ce-l va presta alegândul în comună.

4. 10 coroane pentru scripturistica.

5. Pentru conferințele învățătoresci 20 coroane.

6. Dela înmormântările mari la cari va fi pofit 2 coroane, mici 1 coroană. De curățirea și încălzirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească.

Alesul va avea a conduce fără alta remunerare ambele străni și a instrui băieții școlari în cântările bisericești. Acei recurenți cari pot dovedi prin atestate capacitatea de a înființa și conduce cor, să le alăture la recurs. Doritori de a ocupa acest post vor avea a-și înainta recursurile ajustate conform §-lui 61 din regulament adresate comitetului parohial din Musca (Muszka) cottul Arad. P. On. oficiu ppsc din Șiria (Világos) având a se prezenta în cutare, duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Musca spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința estraordinară a comitetului parohial gr.-or rom, din Musca la 14/27 noemvrie 1909.

George Popescu.

George Muniean,
inv. not. adh. a com. par.

În conțelegere cu; Mihail Lucuția, ppop, insp. școl.

—□—

2—3

Pe baza ord. Ven. Consistor din Arad, nr. 7318 din 1909, se publică concurs pentru îndeplinirea stațiunii inv. din Somoșcheș, devenită vacantă prin mergerea inv. Efr. Brindea, la Cenadul Unguresc; cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Salarul împreunat cu acest post este: 1. Bani gata 600 cor. solvite în rate trei-lunare anticipative. 2. Patru holde pământ arător, cu dreptul de pășunat. 3. Cinci stânjeni de lemne din cari se va încălzi și sala de învățământ. 4. Pentru conferință și scripturistica 30 cor. 5. Pentru curățirea salei de învățământ 25 cor. 6. Dela înmormântări, unde va fi pofit 1 cor. cu hora mortului 3 cor. 7. Locuință cu supraedificatele și jumătate grădina.

Pentru acest salar învățătorul ales va conduce clasele superioare, școala de repetiție, va prevedea strana stângă cu cantoratul, va instrui elevii în cântările bisericești și cu aceștia va cânta în biserică și la înmormântări.

Dela recurenți se recere cvalificația necesară pentru învățatori, iar dreptul la cvîncvenal față de parohie și-l poate formă numai după un serviciu de 5 ani în Somoșcheș.

Conducătorii de cor vor fi preferiți.

Recursurile ajustate cu documentele necesare, precum și cu atestat despre serviciul anterior, adresate comitetului parohial din Somoșcheș, se vor înainta M. On. Oficiu protopopesc din Borosjenő (comitatul Arad).

Reflectanții au a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare la sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Din ședința com. par. din Somoșcheș, ținută la 15/28 nov. 1909.

Simeon Bulcu,
pres. com. par.

Ioan Tau,
inv., not. com. par.

În conțelegere cu: Ioan Georgia, ppresb. insp. școl.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea posturilor învățătoresci din Bochie și Ciuntăhaz pe baza ordinațiunii de sub nrul 2985/1909 șc. al Ven. Consistor orădan se publică concurs cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Dotățiunea e în Bochie-Benești: în bani 290 cor., 5 cubule bucate, 5 stânjini de lemne, 50 porții de fân.

Ciuntăhaz-Stoineaști-Hodișel: 220 cor. în bani, 5 cubule bucate, 8 orgii lemne, 7 holde pascalău, 90 porții de fân. Intregirea dotațiunii se va cere din a statului visterie.

Reflectanți să-și înainteze recursurile adresate comitetelor parohiale, la subscrisul în F.-Győrös, până la termenul indicat, având a-se prezenta la sf. biserică spre ași dovedi priceperea în tipic și cântări.

F.-Girișiu, la 17/30 nov. 1909.

Petru Serbu, protopop.

2—3

—□—

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci din Ghirroda (prezbiteratul Timișorii) devenită vacantă prin abdicere se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani gata 1000 coroane anual; 2. Locuință cu 2 chilii podite, ulină, cămară și toate edificiile laterale; 3. Folosința grădinei de lângă școală; 4. Cvîncvenalele după anii de serviciu impliniți în aceasta comună.

Recurenții au să dovedească, că posed cvalificațiunea recerută; și pentru capabilitatea de a conduce corul bisericesc, alesul va primi remunerare specială,

ce i-se va da ulterior. Reflectanții vor avea să se prezente, dar nu în ziua alegerii, în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic. Alesul va avea să provadă gratuit cântarea bis. în strană și la cultul divin public; iar la cel privat, unde va fi poftit, are remunerație specială. Recursele sunt a se adresa la Prea On. oficiu pprezbiteral din Timișoara-Fabric (Temesvár-Gyárváros).

Dat din ședința comitetului parohial, ținută în Ghiroda la 16/29 noemvrie 1909.

Comitetul parohial.

Cu consensul pprezb. *Dr. Tr. Putici*, insp. de școale.
—□— 2—3

Pentru deplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci din **Berechiu**, devenită vacantă prin abdicere, să escrie concurs cu termen de **30 de zile**, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: a) în bani 300 cor.; b) 17 jugb. 1533 st. □ de pământ extravilan, parte arător, parte fânaț în valoare de 260 cor; c) competența de pășune 80 cor; d) pentru lemne de foc 96 cor; (pentru încălzirea salei de învățământ parohia se va îngriji separat); e) dela înmormântări unde va fi poftit: dela mici 80 fil., dela mari 1 cor. 20 fil., pentru umblarea cu crucea, dela preot 5 cor. în schimbul celor permise dela credincioși, venitele cantonale dau suma de 70 cor.; f) locuință cu 3 chilii, culină, supraedificate și o grădină de 800 st. □; g) spese la conferință 16 cor. iar scripturistica 10 cor.

Pentru întregirea salariului la minimalul prescrip de lege și pentru cvincvenale, se va recurge la stat la timpul său.

Dările publice le va solvi cel ales.

Din locuința învățătorescă o chilie să rezervă parohiei, pentru elocarea bucatelor fondului bisericesc. Alesul va avea să provadă cantonatul în biserică fără altă remunerație.

Recursele ajustate conform regulamentului și adresate comitetului parohial din Berechiu (Barakoy) vor fi a să naintă la oficiul pprese gr. or. român din Borosjenő (com. Arad), iar recurenții sunt poftiți a se prezenta în careva duminecă, ori sârbătoare în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Din ședința comit. par. din Berechiu, ținută la 25 octomvrie (7 noemvrie) 1909.

Ioan Popoviciu.

paroh. ort. rom. preș. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* ppresbiter, insp. școl.
—□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Zimbru**, devenit vacant prin abdicerea inv. Alexandru Roja, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“, pe lângă următoarele emoluminte: 1. Locuință: 2 chilii, culină și cămară și intravilanul școlar. 2. Salar în bani gata plătit din cassa culturală 700 cor. 3. 24 cară de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ. 4. Pentru curatoatul școlii 30 cor. 5. Pentru participare la ședințele conf. învățătoresci 20 cor. 6. Scripturistica în natură. 7. Dela înmormântări și alte funcțiuni cantonale unde va fi poftit 1 cor.

Dat în ședința com. par. din Zimbru, ținută la 8/21 nov. 1909.

Zacharie Neamț,
not. adhoc.

Valeriu Cristea,
preș. com. par.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar*, pprezb. insp. școl.
—□— 3—3

Pentru întregirea postului de învățător la școala gr. or. conf. rom. din **Belinț**, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a) în bani gata 1000 cor. la an. b) locuință în natură și grădină lângă locuință. c) pentru conferință 10 cor. d) pentru scripturistica 10 cor.

Reflectanții, cari au să fie evalificați în sensul legii, sunt poftiți a se prezenta în decursul terminului concursual, în sfânta biserică spre a-și arăta îndemânătatea în cântare și tipic; iar petiția concursuală, înstruată în sensul legii a o așterne comitetului parohial, pe calea oficiului protopopesc din Belinț.

Se obsearvă, că alesul învățător să îndatorează a îngriji pe spesele proprii de ținerea în curățenie și în bună rânduială a locuinții sale în partea din lăuntru. Alesul învățător va fi obligat, întrucât e capabil, a conduce și corul, fără altă remunerație.

Belinț 7/25 noemvrie 1909.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Gherasim Sârb*, protoprezbiter.

—□—

3—3

Se publică concurs pentru postul de învățător-cantor la școala ort. română din **Giriș**, cu termen de recurgere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 20 jughere pământ arător prețuit în 700 cor; 1½ stângen de lemne din care se încălzește și școala de învățământ, cvartir liber cu 2 chilii, bucătărie și cămară, în curte grajd cu colniță și coteț; ștolele îndătinate și anume: mort mic 1 cor., mort mare 2 cor., hora mortului 2 cor., cununie 1 cor.

Pentru întregirea salariului și cvincvenale, se va recurge la stat.

Recurenții au se producă: estras de botez, că sunt născuți ort. români, cum și familia dacă sunt căsătoriți; atestat, că au absolvat preparandia într'unul din institutele noastre confesionale, atestat că sunt capabili a inființa și conduce cor vocal; atestat de evalificațiune învățătorescă și moralitate dela oficiul parohial vidimat de protopopul concernent. Alesul va fi obligat, a conduce strana, a luă parte la toate funcțiunile împreunate cu cantonatul, atât în parohie, cât și în filii, a instrua elevii în cântările bisericesti și a susține cu ei în biserică disciplina.

Alesul numai după espirarea acestui an școlastic de probă va fi întărit definitiv în postul seu.

Recursele ajustate cu documentele originale, au se fie înaintate pe calea oficiului protopopesc din Oradea-mare, comitetului parohial, în terminul indicat, iar până la acest termen, recurenții sunt poftiți să se prezente în sfânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Recursele neadjustate precum și cele intrate mai târziu, nu se vor luă în conziderare.

Giriș, din ședința com. par. ținută la 10/23 noemvrie 1909.

Romul Mangra,
paroh. preș. com. par.

Demetriu Mărcuț,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Toma Pacală*, protopop.

—□—

3—3

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák-Ferencz Nr. 33—34.

Mare depozit în ornate, recvizite bisericesti și anume:

ORNATE (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericii ortodoxe române, ♦ dela 50—1000 Coroane. ♦

POTIRE de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela ♦ 30 până la 200 Coroane. ♦

CRUCI pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela 4—100 Cor.

CĂDELNIȚE de bronz și argint dela 15—100 Coroane

CANDELE de argint dela ♦ 15 până la 100 Coroane. ♦

DISC cu stea de bronz și aur, dela 8 până la 50 Cor.

LITIER de tinichea și argint dela 15 până la 100 Cor.

CUTIE pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, 30 Coroane.

ICOANE pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela 8 până la 100 Coroane.

PRAZNICARE pe lemn ori tinichea dela 8—50 Cor.

EVANGHELIA cu litere latine și cirile legate mai simplu dela 20—40 Cor., în legătură mai fină 50—150 Cor.

APOSTOL, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre. La dorință servim la moment cu informațiuni ♦ și deslușiri mai detaliate. ♦

Cu stimă:

LIBRĂRIA DIECEZANĂ